

zdobí sochy světců kapucínského řádu od J. A. Nessmanna a sv. Vavřince od Č. Vosmíka. Bylo dobudováno též tzv. Trenckovo křídlo s cenou kapucínskou knihovnou.

Velmi hodnotný je interiér kostela, zvláště hlavní oltářní obraz Nalezení sv. Kříže z roku 1655 nebo gotická dřevořezba Madony Immaculaty z 15. století.

Kostel je vybaven systémem vzduchových průduchů, které ústí do rozlehlé podzemní krypty, díla M. Grimma. Tam byla ukládána těla zemřelých mnichů a přirozeně tak mumifikována. Dnes je v kryptě vystaveno čtyřicet mumii členů kapucínského řádu, které leží na holé zemi v řadových rouchách vždy se dvěma cihlami pod hlavou. V hrobce byly až do roku 1787 pohřbívány i významné světské osobnosti a mecenáši řádu. Dnes jich v podzemí v dobře zachovaných barokních dřevěných rakvích leží na paděsát. Odpočívá tu například baron Trenck, velitel pandurů za Marie

Terezie za rakousko-pruských válek, který začal se svými oddíly vyvrhelů drancovat a byl odsouzen do vězení na Špilberku. Pohřbili ho podle jeho přání tak, jak v pevnosti zemřel, s okovy na nohou a rukou (před několika desetiletími mu byla načas odcizena hlava). V kryptě jsou pochováni i významní brněnští stavitelé z rodu Grimmů. Nad vstupem do krypty vítá návštěvníky známé memento – Co jste vy, byli jsme i my, co jsme my, budete i vy.

Kapucínské náměstí 5, Út–So 9–12, 14–16.30 hod., Ne 11–11.45, 14–16.30 hod., od května do září otevřeno i v pondělí, od 15. prosince do 15. února zavřeno

Klášter Milosrdných bratří a kostel sv. Leopolda

→ str. 119, F 12

Rozlehlý klášterní areál se rozkládá mimo centrum města za řekou Svratkou. Pochází z poloviny 18. století, postupně byl ke konventu přistavěn kostel a nemocnice. Sochy před kos-

telem pocházejí ze zbořeného barokního mostu přes Svratku, se svatostánkem sousedí barokní lékárna s nástrojnou freskou z poloviny 18. století.

Videňská ulice

Kostel sv. Jakuba Většího → d 3

Monumentálně působící velkolepý svatostánek patří mezi naše přední památky pozdní gotiky. Byl vybudován na místě staršího románského kostela sv. Jakuba z počátku 13. století. Má podobu pozdně gotického chrámu, která se s výjimkou puristických úprav v sedmdesátých letech 19. století prakticky nezměnila, stále nese výrazný rukopis stavitele Antonína Pilgrama a bratrů Antonia a Pietra Gabriů, kteří se podíleli na opravách po velkém ničivém požáru v roce 1515.

Dnes je svatostánek trochu utopen v okolní zástavbě, z níž vystupuje jeho charakteristická dvadecetmetrová věž, nejvyšší v celém Brně, se štíhlým jehlancem na vrcholku. Na jižní straně na obloku nad oknem vystrkuje zadek na kolemdoucí směrem k Petrovu žertovná figurka Nemravného mužička (→ Procházka Po stopách brněnských pověstí).

V interiéru trojlodního chrámu s ochozem kolem chóru a s působivou křížovou a hvězdicovou klenbou jsou v novodobé křížové cestě zakončovány dva gotické kamenné reliéfy Ukřižování a Oplakávání Krista z počátku 16. století. Ze šestnácti barokních oltářů se po puristické úpravě v 19. století zachovalo jen devět. V ochozu je umístěn pozoruhodný bronzový náhrobek Louise Raduít de Souches, obránce Brna za třicetileté války, odlitý v osmnáctém století.

Rašínova ulice, interiér příst. denně 9–19 hod.

Kostel J. A. Komenského → b 2

→ Husova ulice

Kostel Nanebevzetí Panny Marie → d 3

Kostel s velkolepě působícím barokním interiérem. Na jeho místě původně stály budovy kláštera a kostela augustiniánek, které později připadly jezuitům. Ti starý komplex zbořili a na jeho místě po roce 1650 dobudovali jezuitskou kolej o sedmi dvorech a třech podlažích. Kolej byla počátkem dvacátého století zbořena, zachoval se jen její portál ve zdi u kostela a trojlodní bazilika s průčelní věží. Pochází z přelomu 16. a 17. století, byla dostavěna ještě pozdně renesančně a v 17. a 18. století barokizovaná. Interiér v téměř stylu hostí nádherný oltář se sochami sv. Ignáce a sv. Františka Xaveria. Jezuitská ulice

Kostel sv. Janů (Evangelisty a Křtitele) → d 4

Minoritský klášter byl založen pány z Boskovic patrně už ve třináctém století a jeho řád je jediný ve městě, který sídlí od středověku na stejném místě. Komplex byl upraven barokně v 17. a 18. století a dodnes se zachoval jako nejhodnotnější stavba vrcholného baroka ve městě. Klášterní kostel vznikl ve 13. a 14. století, v letech 1716–26 vybudoval M. Grimm u kostela loretánskou kapli a propojil ji s ním tzv. Svatými schody. V objektu kláštera najdeme též cennou barokní knihovnu s původním vybavením. Průčelí kostela je bohatě členěno a zdobeno sochami. ★ 10

Minoritská ul.

Kostel sv. Jiljí

→ jižně od str. 121, E 16

Nejstarší kostel v Brně a zároveň nejstarší stavba, která dosud slouží svému původnímu účelu. Svatostánek ze začátku 12. století byl součástí kláštera benediktinů, z něž se dodnes nedochovalo nic. Kostel vznikl postupně, nese prvky románské, gotické i barokní. V minu-

Kostel sv. Janů – baroko ve své nejzdobnější podobě

